

nserati so sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " 2 "
15 " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščstvo
(adn. nistracija) in ekspedicija na
s avrem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hilerjevi ulici
št. 6.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Čegava je Bosna?

Nekteri slovanski listi Srbom kar na besedo verujejo, da je Bosna srbska, in da nobena druga država nema pravice do nje. Če pa reč nepristransko presodimo, pridemo do spoznanja, da ima Avstrija več pravice do Bosne, nego Srbija. Bosna je bila srbska, je bila hrvatska, pod ogersko krono, bila je tudi avstrijska, in bila je samostojna. Prišli so Turki in so podjarmili Srbe in Bošnjake, po pravici meča postala je Bosna turška. Čegava je pa zdaj? Kdor jo reši turškega jarma, tistega je. Rekel bi kdo, da bi bili tudi Srbi rešili Bosno, ko bi jim bila Avstrija to dovolila. To je pa več ko dvomljivo: Srbi sami Turčije še zdaj ne morejo premagati, o tem po predlanski vojski menda ni dvombe; bosenski begi so jako fanatični, srbska moč je pa slaba, že sami begi se Srbov ubranijo, ko bi prav ne imeli pomoči od Turčije. Če pa Srbija z mečem ne more rešiti Bosne, na katero pravo se boče opirati? Mi nismo neprijatelji Srbom, a resnici hočemo vsigdar čast dajati, srbska samogoltnost ni opravičena: padla je Bosna; kako hočejo Srbi pokrovitelji Bosne biti, ko niti sami sebi niso mogli pomagati, in se je le z rusko pomočjo osnovala v tem stoletju srbska kneževina? Tudi leta 1876 je Rusija Srbe rešila pogina. Če je Bosna prav kedaj spadala pod srbsko carstvo, zgubila je Srbija vsako pravo do nje, potem ko je sama nemočna Turkom v roke padla. Boj zoper Turke bil je odsihodob naloga Avstrije; ona se je s Turki tudi večkrat srečno vojskovala za časno osvojila si tudi Bosno. Že s tem, da se Turkom ni dala podjarmiti, priborila si je Avstrija neko pravico do onih krščanskih dežel,

ki so pod Turkom zdihovali, in turški kristjani so tudi prej vedno od Avstrije rešitve pričakovali, ne pa od Srbije, ki je nikjer bilo ni (o Črni gori tu ne govorimo.)

To misel je hotel izvršiti cesar Jožef II. v zvezi z Rusijo, pa je prežgodaj umrl. Ko je pa v Avstriji zavladovala pod Metternichom turkoljubna politika, še le potem so začeli turški kristjani vse svoje upanje stavljati na Rusijo. Srbi si domišljujejo, da je ves balkanski politok njihov, ker je bil nekdanj srbski, ter zahtevajo za se po zgodovinskem pravu vse kraje, kjer se srbski govori, ali ki so kedaj pod srbsko carstvo spadali. Stavljajo si velikansko zadačo, pa nemajo moči, da bi jo izvršili. Zgodovinsko pravo je podobno biseru, ki smo ga podedovali po svojih prednikih, pa smo ga zastavili v — sili; če pa nemamo toliko, da bi biser rešili, tako dolgo tudi biser ni naš. Če imajo Srbi moč, da obnovijo srbsko carstvo, dobro, priznalo se bo od vse Evrope. Vedni krik „to je moje, to je moje.“ pa združen z nezmožnostjo priboriti si svoje pravo, ta je otrošk in smešen.

Srbi Bošnjakom niso mogli nikdar pomagati, ker so sami v turških verigah zdihovali; mi Slovenci in Hrvatje pa smo bosenske Turke ene parkrat dobro našeškali, in če prav Bosne nismo osvobodili, vendar imamo to prednost pred Srbi, da za stalno nismo nikdar uklonili svojega tilnika pod turški jarem, in krščanski Bošnjaki so imeli na nas vedno še nekaj upanja, da jih bomo kedaj rešili. Princ Evgen, in Lavdon sta Turke pretepavala, ko o sedanjji Srbiji ni bilo ne duha ne sluha; Avstrija in posebo južni avstrijski Slovani so Evropo pred Turki branili, oni so po bosenskih begih velikokrat močno trpeli, zato imajo moralno

zgodovinsko pravico, da bosenske bege pod svojo oblast vpognejo.

V Bosni se srbski govori, dobro, tedaj tudi hrvatski, saj je to isti jezik in tudi isti narod, razlika vere ne bo nikdar veljala kot znamenje posobne narodnosti, če se prav Srbi in Hrvatje na glavo postavijo.

Tudi po narodnostnem načelu ima Hrvatska isto pravo do Bosne, ko Srbija. Ko bi se začela v Bosni pod avstrijsko vladno slovanska narodnost zatirati, potem bi pač zadobila Srbija moralno pravico, da se za Bošnjake potegne, in v tem slučaju bi bila Bosna za Avstrijo zgubljena. Kakor se pa sedaj sodi, se bo Bosna združila s Hrvatsko in vživala bo z njo popolno narodno svobodo, ter se bo lahko razvijala in likala v narodnem duhu; s tem se Srbiji odvzame vsaka moralna pravica do vtikanja v bosenske zadeve.

Če se tedaj vprašamo, kdo ima več pravice do Bosne, Avstrija ali Srbija, odgovoriti moramo objektivno, da Avstrija. In če premišljujemo, kaj bi bilo iz Bosne pod srbsko vladno, bomo tudi spoznali, da je bolje, ako pride pod Avstrijo. Znana je verska intolerantnost Srbov; katolika tako sovražijo, da jim je Turek skoraj ljubši; pod srbsko vladno bi ne bilo drugega v Bosni, ko verski prepiri, preganjanje, poboji, ustaje in punti, in tako večni nemiri, ker je Srbija preslaba, da bi strahovala sovražne si elemente, ona bi nemara prepir še netila. Namesto kulture in civilizacije, katere je dežela toliko potrebna, bi se še pomnožila razdivjanost in surovost med narodom v Bosni, ker bi verskih preprirov in bojov nikoli ne zmanjkalo.

Avstrija pa vendar ne pozna verskega sovražstva: katolik, protestant, pravoslavni —

Potopisna črtica.

† Iz Marijacelja, 15. avgusta.

V pesjih dnevnih popotovati ni kaj prijetno in veselo — velika gospóda in imenitna, v tem času senči se po prijetnih kopališčih in drugih vabljivih krajia — ali ker mi nismo ne velika gospóda, ne imenitni — smo se le podali na pot, kajti zdrava gorska natura vse prebavi in prenese vročino in mráz in dež.

Vendar smo si želeli na potu Pavlihove slavnoznane marele, ki je bojda tako trdna, da je ne preder nobena svinčenka; — pa ne zato smo jo pozeleli, da bi se branili zoper gornje Štajarce, ki so dobre in pohlevne duše, in nikomur kaj žallega ne storijo — ampak da bi se bili branili zoper žarke pekočega solnca in zdaj zoper silne nalive deža. Pa tudi brez one marele — ker Pavliha je bojda rad ne posodi — smo srečno premagali vse potne težave ter zdravi došli na oni zaželjeni kraj, kamor nas je srce vleklo že zdavnej, in sicer nič bližej in nič delj ne, kakor ravno v stari in sloveči božjipot Marijacelju.

Na svojem potovanju smo prišli med drugimi znanimi in neznanimi kraji tudi v slovensko Bistrico, ki ima to znamenitost, da si je izbrala ljubčeka „Sl. Gospodarja“ za častnega mestjana, znanega g. Konrada Seidl-a, stotnika v pokoju. Pri besedi stotnik mi je nekaj na um prišlo, kar hočemo koj povedati, čeravno v nevarnosti, da tudi nas toži na žaljenje časti. Toda ker smo skriti in brez straha mirno počivamo pod znamenjem križa — menda nas ne bo dobil. „Slovenec“ naj pa sam gleda, kako bo ubežal pravični jezi stotnikovi.

Mislili smo si, ko bi gospod stotnik zdaj marširal dolj v globoko Bosno ali Hercegovino na čelu naših hrabrih vojakov — kako lepo in zaslužno bi bilo to za nja — kako veselo za nas. Naši slovenski očeti, matere in žene, ki toliko žalujejo za svojimi odišlimi sinovi, oziroma možmi, ki jih težko doma pogrešajo — bi gotovo ne ene solze ne potočili za gospodom stotnikom, — ampak še srečen pot bi mu vošili. On bi si pa lahko tam doli zaslug pridobil ali za svojo hrabrost zaslužil že kak križec, ker nam ni znano, ali ima že kte-

rega ali ne. On, ki se ravsa in kavsa z našim pridnim „Sl. Gospodarjem“, naj bi se raj tam pulil s sovražnimi nam Turčini; ondí bi bilo široko polje za-nj. Toda, ker se je lani celo našega pohlevnega „Sl. Gospodarja“ vstražil in zbal ter svojo tožbo nazaj vzel — on že ve zakaj, mi tudi nekoliko vemo — kako bi še le cvrtnal, pred divjimi bašibozuki. Naj — junak — le doma ostane; pa saj tudi doma mu več rožice ne cvetijo — bo vedel drugokrat še tožiti . . .

Ker drugih posebnih znamenitosti v slovenski Bistrici ni najti — da je veliko nemčurstva tu in take robe vse mrgoli od „pošte do zida“; to menda ne šteje med znamenitosti; in ker je jasno, da mi nismo občudovalci take robe in tudi ne častilci gori imenovanega častnega mestjana — smo hitro prah od svojih pet otresli ter se dle odpeljali.

Peljali smo se memo slavnega Maribora, kjer stoluje še slavniši mestni župan, ki čuje na ime dr. Reiser. Proslavil — čemo reči — blamiral se je neumrljivo ta mož s svojo znano in neslano, tudi od višje oblasti ne potrjeno

vai so enakopravni; zavoljo vere koga sovražiti, še nikomur na misel ne pride; vse službe se dajo doseči, bodi ktere koli vere. V Srbiji je drugače; Horvatovič, prvi vojak srbski, ne more general postati, ker je katolik, in Srbi pravijo: „Jest junak, a jest šokac (katolik)“. Enemu naših prostovoljcev so ponujali oficirsko službo, ako prestopi k pravoslavju; ker tega ni storil, ga niso vzeli. To je vendar nestrpljivost in lahko po tem presodimo, kake razmere bi se naredile v Bosni, ko bi tam Srbi vladali.

Kultura in civilizacija gre od zapada proti vzhodu, in bode tudi v Bosno prišla iz Avstrije, ne pa narobe iz Srbije, ki je po zagotovitvi tistih, ki so bili doli, še daleč za nami v vsakem obziru in še sama potrebuje civilizacije. Ali ni tedaj bolje za Bošnjake, da dobiho likavce v Slovencih in Hrvatih, kateri so sami zopet z omikanim zapadom v dotiki? Se ve, da mora potem nastati ožja zveza med Slovenci, Hrvati in Bošnjaki. Če se pa mislijo nekteri državniki držati gesla „divide et impera“ in tlačiti naprej tako Slovence, kakor Bošnjake in Hrvate, potem bodo nazadnje — Srbi pravimeli, in Avstrija bo sama zakrivila, če bo na jugu kako zgubo trpela.

Pa le še gori.

Diplomati so prišli v Berlin, kakor kaka požarna straža, in so rekli: „Turška hiša gori; pa mi bomo ogenj zadušili!“ V ta namen so naredili veliko brizgalnico z imenom „kongres“, pa so enekrati poškropili Turčijo z vodo ali s tinto. „Zdaj je pa vse dobro“, so rekli, in šli narazen.

Komaj so pa domu prišli, začelo je zopet goreti. Turek se ustavlja Avstrijancem, ki so hoteli Bosno zasesti po čisto mirni poti na povelje evropskega kongresa. Vidi se pa, da največa brizgalnica nič ne opravi, kedar je plamen segel že v zdoljne poslopja; v takem slučaju pravijo požarni stražniki: „Pustimo zgorjeti, kar se več rešiti ne dá, in branimo sosedne hiše!“

Po tem načelu bi se morali tudi nasproti Turčiji ravnati. Komaj se je kongres razšel v misli in nadi, da je vsaj za nekaj let mir vtrdil, in Turčijo popolnega pogina rešil, — je že zopet vsa Turčija v ogenju. Proti Avstriji se brani z oboroženo močjo, čeravno je berlinski mir podpisala; hupska pa tudi Albanavte (Albance) zoper Srbe, Črnogorce in Av-

strijance; Grkom neče nič privoliti, zato se tudi ti na boj pripravljajo; v Aziji neče Rusom Batuma izročiti, in podpihuje tamošnje prebivalce, naj Rusom branijo vhod v dežele, ki so jih obljubili odstopiti v svetoš Stefanskem, kakor tudi v berlinskem miru. Tako Turčija sama v svojo smrt stli, in kljubuje celi Evropi. Se ve da Turki vidijo, da imajo vso Evropo proti sebi, in tako čudna so pota osode, da so celó njih najbolji prijatelji, Madjari, primorani, bojevati se zoper mohamedansvo!

Iz vsega pa se vidi, da velika berlinska brizgalnica nič ni opravila; kar se je smatralo za stalen mir, kaže se nam zdaj le kot premirje. Pravijo, da se Turčija v Aziji močno oborožuje, in da se misli še enkrat poskusiti z vsemi svojimi sovražniki. To pot ima tudi Avstrijo zoper sebe, in navzlic vsem krvavim žrtvam smo vendar veseli, da je naša država krenila na pota princa Evgenija in generala Lavdona. Če se že vojski ogniti ne moremo, vidimo naše hrabre vojake raje na strani Slovanstva, nego na strani Turčije, kakor so mnogi želeli in pričakovali.

Kdor pa se bo za ušesi praskal, če se res nova vojska vname, to je tisti Beaconsfield, katerega državniško modrost so turkoljubi toliko preslavljali. Za borni ciperski otok se je zavezal, da hoče Turčijo braniti proti vsem sovražnikom, ki bi jej hoteli še kaj sveta vzeti. Kadar pa Turki le ne dajo miru, primorani bodo Slovani, pregnati jih iz Evrope in angleška vlada pride v siten položaj, da bode morala ali sramotno prelomiti obljubo, ki jo je storila visoki porti, ali pa se bo morala vojskovati z Rusi, Avstrijanci, Srbi, Črnogorci, Grki, Bulgari in morda še s kom drugim. Pač ni zastoj očitati Gladstone Disraeliju, da je preveliko odgovornost na angleške rame prevzel!

Toda Anglež ima kosmato vest: on se ne bo nič zmenil za Turkom storjene obljube, ampak pridružil se bo njihovim sovražnikom in bo skušal najlepši kos iz turške zapaščine ugrabiti.

Francozi in Lahi škilijo na turške dežele v severni Afriki, na Tuais in Tripolis, Angleži že davno na to mislijo, kako bi najbolji kup dobili Egipt; tako bodo Turkom polagoma vzeli ne samo kristjanske, ampak tudi mohamedanske kraje, kar celó Rus ni nameraval, in tako bodo Turki prišli k spoznanju, da jim celó sveta jeza slovanska ni toliko nevarna, kakor evropska lakomnost. Bolje bi bilo zanje,

da bi bili vse evropsko zemljišče odstopili Slovanom, in z ostalimi deželami podali se pod varstvo ruskega cara. Pa na svojo škodo verjamejo angleškemu prijateljstvu, ne spoznavši, da so se Angleži leta 1854 le za svojo korist, ne pa za Turčijo bojevali z Rusi. Pa kogar Bog uničiti hoče, ga vdari s slepoto: Turki ne vidijo, da niso zmožni zmagati nasproti tolikim sovražnikom, ampak le kljubujejo in se ustavljajo, ter se tako sami drviyo v brezno pogina.

Iz Bosne.

Sarajevo je naša hrabra vojska 19. t. meseca vzela. Pri gosti megli prišla je v mesto, kjer se je potem vnel hud boj, ki je trajal sedem ur.

Višji poveljnik o tej osvojitvi poroča: Fml. Tegetthoff je pri Kakanji 15. t. m. imel boj z vstajniki, ktere je po dolgem in hudem boji vrgel nazaj ter 16. t. m. potem zasel Visoko, kjer je našel strejiva in orožja. Ubiti so bili 4 vojaki, ranjena pa 2 častnika z 80 možmi.

Vstajniki so mislili 16. t. m. naši vojni pri Ovčji luči in Belalovcu zapreti pot v Sarajevo, ter so se bili tam nastavili v kolobarju da bi bili našo vojno prijeli ob enem od sprede in od strani. Pa naš previdni višji poveljnik je tako raztegnil svojo vojno, da je desno krilo čez Orasje in Zahorivo goru vstajnikom prišla za hrbet ter jih nenadoma zgrabila, ko so ravno kuhali južino. Vai prestrašeni so pobegnili popustivši svoje šotore, eno zastavo in mnogo vozov s streljivom. Obrnili so se deloma proti Visoki, deloma pa tudi proti Kiseljaku. Naša glavna armada z višjim poveljnikom se je 16. t. m. ustavila pri Fojnički Čupriji, levo krilo pa je ostalo na Kraljevaškem brdu, da je opazovalo Visoko, kamor se je iz Zenice obrnil Tegetthoff s svojim oddelkom, ki je 16. prišel do Mokrenoge, drugi dan pa na Visoko. Naša vojna je zgubila v tem boju samo 12 mož, sovražnika pa je padlo veliko več. Tudi je zgubil 130 vjetnikov, 2 zastavi, in mnogo vojnih reči.

Cesar so za veselo novico o tej zmagi višjemu poveljniku baronu Filipoviču in njegovim vojni telegrafično izrekli svojo zahvalo in mu naročili, da naj to sporoči vsem vojaškim oddelkom.

18. avgusta popoldne so naši rekognoscirali svet proti Sarajevu, ter so drugo jutro

prepovedjo svečanosti pri razkritju Slomšekovega spominka. Kljub njegovim prepovedi se je svečanost obhajala kakor se spodobi tako slavnemu možu in škofu Antonu Martinu kterega ime Slomšek slavi in bo slovel med Slovenci od roda do roda. Mila luna namreč sveti in plava na nebeškem oboku mirno naprej — če tudi kužej v nja laja. Velika in svetla zvezda Slomškova nam bo svetila tudi naprej, če prav kak nepoklicanec protiukaze piše in sika.

Ker imamo slučajno slovensko narodno lice — in to Mariborskega župana silno v oči bode — (glej njegov ukaz do mestnega župnika) — smo za dobro spoznali, v mestu se ne muditi, da bi županu spanja ne kratili ter ga ne motili v njegovem dozdevnem poklicu: ukaze sestavljati v cerkvenih rečeh. Kdo ga je poklical? Prosimo za odgovor! . . .

Od tod smo naglo naprej drdrali po prijazni Pesniški dolini ter kmalo doli na širokem Lipniškem polju, kjer je krasna ravnina. Le škoda, da je Bog letos to rodovitno polje

obiskal s strašno točo, ki je na široko pokončala ves up vbogih ljudi. Kmalo smo bili na kolodvoru Kapfenberg, od koder smo šli pešek skozi Aflenc, Seewiesen, Seeburg — same gorate kraje — ter po mnogih težavah srečno došli v Marijacej.

Ravno danes — na Veliko Gospojnico — imamo milost, klečati pred imenitno podobo Marije celjske, ktero je neznani redovnik prinesel predveč kot sedem sto leti v ta kraj. Ni mislil dobri menih, da bo ta božjapot Marijna slovela ne samo na Štajarskem, ampak po vsej Avstriji, da, po vai Evropi. Mal je bil zacetek — ali iz malega zraste veliko, kjer je blagoslov božji očitna kakor tukaj. Pričela se je tu božjapot l. 1157 in nam je še v spominu, kako slovesna je bila njena sedemstoletnica l. 1857 obhajana.

Prvo kapelo je tu postavil mejni grof Moravski Vratislav iz obljube, da je ozdravel l. 1284; cerkev pa ogerski kralj Ljudevit iz hvalečnosti, da je grozovite Turke zmagal ob vodi Marici l. 1363. Se ve, da zdaj ni več

tiste cerkve, ki je pogorela in se mesto prve, veliko lepša sedanja sozidala.

L. 1529 so sim prihrule divje čete Turkov in zapustile sled svoje okrutnosti. Trg so namreč Turki požgali, cerkve pa niso mogli. Turčin, ki je hotel čudežno podobo Marije prebosti, je oslepel in raz konja padel. Tudi zdaj je po hrabrosti Rusov vsa gujila Turčija potisnjena raz konja; in če ravno jo hoče angleška — židovska politika spet na konja dejati — se jej menda ne bo posrečilo. Mrtveci naglo jašejo — v grob. Pogrebci njegovi so že pripravljeni, ga dejati v jamo — iz katere ne pride več na dan.

Cerkev Marijacejska je neizrečeno veličastna, prostorna in vabljiva. Neko čudno skrivno moč ima do obiskovalcev, da tako radi sim romajo. Letos je bilo posebno veliko romarjev, procesija za procesijo se je vrstila, eni so prihajali, cai odhajali. Slovenec, Nemec, Madjar in Italijan tu v svojem maternem jeziku Boga moli in Marijo časti. Lepo se je razlegala po prostorni cerkvi slovenska pesem: Marija! le

19. t. m. prijeli mesto s tremi oddelki. Megla je pripomogla, da so vojaki brez zgube dospeli do zaznamovanih jim mest. Ko se je več ur streljalo na grad, in so bili vstajniki premagani pri Kratinseu, so nastavili več gorskih topov na Debelem brdu ter prisilili grad, da so njegovi topovi umolkli. Naši pešci so potem v četah drli v mesto, kjer se je vnel tako strašno hud boj, da si ga človek komaj misliti more. Iz vake hiše, iz vsakega okna, iz vsake špranje so na naše streljali; še ženske in ranjenci so se vdeležili boja, ki je trpel do poludnevih popoldnev. Videli smo strašne prizore divjega fanatizma. Le dobrovoljnosti in strogi disciplini naših vojakov se je zahvaliti, da mesto ni bilo poškodovano, nekatere hiše so pa vendar le pogorele. Zgubniki naši žalibog niso nezdatni; po prenehanju boja in po osvojitvi celega mesta so med veselim krikom vojakov cesarsko zastavo natakili na gradu. — Pred dohodom naše vojne so avstrijski podložniki v Sarajevu veliko trpeli pred zdvijanimi Turki, pred katerimi jih je posebno branil nemški konzul, brez katerega bi se bila gotovo zgodila velika nesreča.

Pri Doboju imel je general Szapary 17. t. m. mir. 19. t. m. so bili vstajniki napali generala Szaparya, ki je pa po dolgem boju odbil napad na Dobo. Fml. Šmigor je bil pri tej priliki lahko ranjen.

Vstajniki Livenski so hoteli odriniti proti Travniku, da bi odrezali 7. divizijo od druge vojne avstrijske. Pa generalmajor Csikos se je z dalmatinskimi brambovc vzdignil proti Livnu in prisilil vstajnike, katerih je bilo 3000 s 300 strelci in 8 topovi, da so se vrnili. Pri Gubru pri Livnu bila je bitva, v kateri so naši imeli 10 mrtvih in 5 ranjenih. Oddelek turške vojne 1 častnik in 56 turških vojakov so potem v Arcanu odložili orožje. Pri Srbu so tudi vstajniki krščanski, ki so se prej bojevali proti Turkom, odložili orožje. Jovanović jih misli rabiti v boju zoper vstajnike mohamedanske, ker jim je dežela bolj znana kakor pa našim rednim vojakom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. avgusta.

Avstrijske dežele.

Cesar so svoj rojstni dan letos obhajali v svojem gradu „Schönbrunn“ pri Dunaji.

ti pomagaj nam; tudi slovenska pridiga je bila. Slovenska pridiga v nemškem Marijaceju, — v slovenskem Mariboru je bila pa prepovedana na dan Stomšekove slovesnosti. Ali ni to čudno? Se ve, da tukaj ni župana a la dr. Reiser.

Na veliko Gospojnico je znani stolni kaplan Wöhr — Hans Viesing — pridigal in z veliko gorečnostjo oznanoval slavo Kraljice nebeške. Gračanom je posebno priljubljena Marijacejska božja pot — vsako leto jih je na veliki Smarni dan na stotine tukaj, kakor tudi letos. Pridejo pa mašniki s svojimi verniki skup — kar je vse hvale vredno. Odhajajoče nemške procesije imajo lepo navado, da vse tiste, ki jih srečevajo na potu pozdravljajo z besedami: Schönen Gruss von Mariazell — lep pozdrav od Marije celjske — kar nam je prav dopadlo. Nepozabljive nam ostanejo tiste ure, ki smo jih preživeli v slavnem Marijaceju!

kamor je bila prišla tudi cesarica iz Išla. Cesarjevič Rudolf obhajal ga je v Pragu, kjer je bil vojaškim častnikom napravil sijajno pojedino.

Na Dunaju so imeli te dni minister-ski svet, k kateremu sta bila iz Budapešta prišla ogerska ministra Tisza in Szende. Ministerski predsednik knez Auersperg se je vrnil na Dunaj ter poleg predsedništva oskrbuje zopet ministerstvo notranjih zadev.

Vnanje države.

Ruska vojna se je začela včeraj spred Carigrada umikati. Ob marmarskem morji napravili so mnogo jezov in nasipov, da bodo vojake lažje spravljali na ladije. Angleški poročnik je Ruskemu razodel, da bodo po odhodu Rusov tudi angleško brodovje odjadralo iz marmarskega morja.

V Carigradu ne vedo, kaj bi počeli. Vidijo, da država turška razpada, pa si ne morejo pomagati in pričakujejo rešitev od ne-previdenih ugodnih okoliščin. Glede Bosne je sultan zahteval, da naj Avstrija pripozna nadoblast sultanovo v tej deželi, pa ker se redni vojaki turški bojujejo zoper našo vojno, želje njegove Avstrija nikakor ne more sprejeti, in bode morda razun Bosne in Hercegovine prisiljena zasesti še katere druge pokrajine, da si odpre pot do egejskega morja.

Francoski princ Napoleon se bode neki vendar le poročil z dansko princesinjo Tiro, ki se je s svojimi starši te dni podala na Angleško.

Črnogorski knez je Hercegovincem, ki so se bili 15. t. m. zbrali v Grahovom, priporočil, da naj se podvržejo Avstriji, tudi se jim je zahvalil, da so pripomogli k povečanju Črnogore in k rešitvi kristjanov. Knez je sklenil, obdržati vojaške straže ob meji črnogorski.

Izvirni dopisi.

Iz Vrhnike 15. avgusta. (Grozovite nesreče zadevajo naš trg.) Še le o av. Jerneju bo preteklo 4 leta, kar je silen požar velik del Vrhnike vpepelil in zopet nas je enaka, če ne še hujša nesreča zadela. V ponedeljek 12. t. m. popoldne ob dveh so se naenkrat zasklajali glasovi: Gori! gori! in kmalo potem nam tudi žalosten glas zvonov potrdi bridko novico. Začelo je goreti v sredi Vrhnike in akoravno je bil zrak miren, da najmanjše sapice ni bilo čutiti, se je vendar ogenj s silno hitrostjo dalje razširjal. Hitro so sicer ljudje pritekli na pomoč in si s pomočjo dveh domačih brizgalnic prizadevali ogenj omejiti, toda bilo je brez vspela, ker so hiše silno gosto skupaj stale in so bile večidel po stari navadi s slamo krite. Preden je pol ure preteklo, bilo je 40 hiš in nekaj družega poslopja v ognju. Še le ko je prišel ogenj do tistega kraja, kjer je pred 4. leti goreti začelo in kjer so hiše vse z opeko krite, se je posrečilo ga ustaviti. Ko bi bilo le kolikaj sape, gotovo bi bil ogenj še veliko večji žrtev tirjal, gotovo bi bile pogorele večidel s slamo krite hiše krog sv. Lenarda in tudi ves Hrib, kjer stoji farna cerkev, bi bila v nevarnosti.

Akoravno pa se ogenj ni dalje razširjal, je vendar grozovito razsajal po tistih hišah, katerih se je bil lotil. Strašno je gorelo in to tem bolj, ker so ljudje pod hišnimi strehami imeli polno sena — katerega so letos z velikim trudom posušili — spravljenega. Posebno hudo je gorela hiša g. P. Lenasija, v kateri je bil ogenj v spodnje prostore prodrl in se je bilo maslo, petrolej, vnelo.

Prišli so bili s hvalovredno hitrostjo po-

magat sosednji Logačani z dvema brizgalnicama Boravničani z brizgalnico železniško, in okrog šeste ure pridirjala je tudi ljubljanska požarna straža na pogorišče. Skupnjemu prizadevanju se je posrečilo do jutra ogenj po hišah po večem podušiti, vendar pa se je še v torek popoldne iz marsiktere hiše dim nakviško vzdigoval, oznanovaje žalosten dogodek prejšnjega dneva.

Kako je ogenj nastal, se zagotovo ne ve. Nekteri trdijo, da so pri neki hiši krub pekli in da je iz dimnika v sosednjo streho, kjer se je prvi ogenj pokazal, iskra skočila. Drugi pravijo, da so imeli živ pepel pod streho, zopet eni, da se je s smodkami zažgalo; gotovega, kakor sem rekel, nihče ne ve.

Ker je bil v ponedeljek dan lep, kakoršnih je bilo letos malo, bili so ljudje večidel oddaljeni od doma pri delu na polju, travnikih ali gozdu. Tako se je zgodilo, da je marsikterim, še predno so domu prišli, že vse pogorelo, živež, obleka, drugo orodje, toliko jim je ostalo, kar so pri sebi imeli. Škoda, katero je ogenj povzročil, je velika in se ceni nad 40.000 glid.

Revšina je toraj nepopisljiva. Vsi prestrašeni tavajo ljudje po ulicah in si iščejo stanovanja po ptujih hišah. Žalostno si ogledujejo hiše, v katerih so pred stanovali, ki so pa zdaj v pravem pomenu razvaline. Da bi le Bog revežem pogorelcem prav veliko dobrotnikov obudil, da bi se vsaj nekoliko zlažšal njih žalosten stan in bi jim bilo mogoče hiše vsaj začasno postaviti!

Danes zjutraj pripeljal se je g. deželni predsednik na Vrhniko in si osebno ogledal pogorišče. Tudi je pri ti priložnosti pregledal vrade.

Od sv. Jurja pod Kumom

15. avgusta. (Strela vdarila.) Ker sem še le prednočenjem zvedel, da je preteklo nedeljo strela v našo podružnico v Artičah vdarila, sem šel danes gledat, kako je tam razsajala. Res strašna je moč strele. Vdarila je v zvonik, jabelka ni poškodovala, temuč ga samo na stran vrgla, ali hrast, na katerem je bilo jabelko nasajeno, je na 4 do 5 koscev razklala, in posamezne kosce na vse strani in prav daleč raznesla, ravno tako tudi drugo streho zvonika. Posamezni oddelki leže celo do 30 metrov daleč. Vrh tega nam je en vogel štirivogelnatega zvonika, zidovje namreč, popolnoma razrušila, tako da potrebujemo naglo zidarjev, da bodo za silo zvonik podprli na tej strani, ter pozneje ta vogel na novo izzidali. Z zvonika je šla strela v cerkev ter pod obokom šla do velikega altolja, kjer se je zgubila. Razun tega je v stranski mali kapelici in pod korom strašno razsajala. Zunanje cerkve je pa na štirih krajih velika kamenja iz zida skopala. Naposled je za velikim altoljem pri dveh majhnih luknjicah iz zida v zemljo šinila in tisto posebno na enem kraju daleč tje prerila. Druge nesreče ni bilo; pogorelo ni nič, zvonova visita v zvoniku kakor poprej. Dekla sosedova, ki je meglici zvonila, je nekaj trenutkov prej svoje pete izpod zvonika odnesla, toraj se tudi njej ni nič žalega zgodilo, ali vidila je, kako so les in posamezni oddelki s strehe zvonikove na vse strani leteli. Tako moramo tedaj reči: Hvala Bogu, da ta nesreča v tem oziru ni bila brez sreče.

Z Dunaja, 11. avgusta. *) (Poduk v pravem cerkvenem petji.) Znano je, da je od 5. do 11. avgusta vodstvo Dunajskega cecilijinega društva imelo podučevanje za kapele, orglarje in pevovodje. Tako podučevanje

*) Po naključni ankasujeno.

Vredn.

vanje bi bilo tudi kaj koristno za Ljubljansko škofijo, kar se je bilo že pri prvem občnem zboru sprožilo. Podučevalo se je: o pevski teoriji (Stimmbildung), o metodi podučevati v petji, na gosli in glasoviru, o koralu, liturgiji in glasbeni zgodovini, o soglasji (Harmonielehre), o praktičnem orgljanju in o nauku orgelj, o dirigovanju. Podučevali so: g. prof. Jožef Böhm, umetniški vodja Dunajskega cecilijskega društva in društvene šole, ktera že okoli 50 let obstoji in veliko veljave na Dunaji ima, kapelnik pri mestni fari na dvoru (am Hof) in učitelj večih zavodov na Dunaju. 2. g. prof. Jakob Dont, ud. c. k. dvorne kapele in dosluženi vodja orkestra c. k. dvorskega gledališča. 3. G. dr. Karol Hausleithner, podvodja Dunajskega cecilijskega društva, dvorni in sodnijski advokat. 4. G. prof. Emil Titl, dosluženi c. k. kapelnik dvorskega gledališča. Predsednik tega društva pa je v. č. g. Ignacij Fürst, župnik v nekem okraju na Dunaji, ki je zbrane družabnike (bilo jih je nad 70 med njimi č. č. oo. Angelik Hribar iz Ljubljane in Hugolin Satner iz Novega mesta), v lepem, gniljivem govoru pozdravil, veliko veselje izrekel, ker se jih je toliko za nadaljevalno podučevanje (Fortbildungskurs) oglasilo, razložil namen tega shoda in željo izjavil, da bi bili po širokem svetu apostoli za reformo prave cerkvene glasbe. Povedal je tudi vzrok, zakaj da so ravno njega izvolili za predsednika cecilijskega društva in sicer zato, ker je že dolgo časa pravo cerkveno glasbo gojil, v cerkvenem duhu sestavljene muzikalije organistom kupoval, (naj bode ta častitljivi starček izgled cerkvenim predstojnikom na Kranjskem) posebno pa je za cerkveno glasbo ves gorel, odkar je slavni dr. Fr. Witt se oglasil s svojima časnikoma „Musica sacra in Fliegende Blätter.“ — Podučevali so gg. profesorji vsaki dan po 6—8 ur kaj izvrstno; bili so neutrudljivi. Priščno zahvalo jim zato izrekamo. 9. t. m. ob 9. uri je bila slovesna sv. maša v farnej cerkvi na dvoru. Služili so jo predsednik v. č. g. Ign. Fürst, na koro pa so prekrasno peli pod vodstvom visoko učenega g. prof. Böhm-a latinško mašo, zložil Lotti v 17. stoletju. —

Po dokončanem podučevanju dobili smo spričevala (Frequentations-Zeugniss.) Z željo, da bi se tudi drugo leto enako podučevanje nadaljevalo, razkropili smo se zopet po širokem svetu.

Domače novice

V Ljubljani 22. avgusta.

(Za družine na vojsko poklicanih rezervistov) obljubil je g. baron Karl Wurzbach skoz pet mesecev darovati vsaki mesec 100 gld., ter je prvi obrok že izročil g. deželnemu predsedniku. Tudi je svojo grajščino pri Liji poudaril za ranjenca.

(Višji deželni sodnik Franc vitez G. i. boldi), ki se je pred nekimi meseci poročil z vdovo Maurerjevo, rojeno Tonellovo, se je po naznanilu „Tagespošte“ svoji službi odpovedal.

(Pred tukajšnjimi porotniki) bode pri obravnavi zarad veleizdaje toženih Tržčanov nalogo državnega pravdeštva opravljal sam načelnik graškega državnega pravdnštva, grof Gleispach. Zatožena vsenčlilšnika bosta zagovarjala neki odvetnika dr. Mošč in dr. Zarnik.

(Valeazorjeve kronike) prišel je te dni na svetlo 39. t. j. VI. knjige 2. snopič, ki obravnava šege in navade, kakor tudi verske zadeve na Kranjskem. Posebno poglavje razpravlja dohodke, navade in poduk plemenitažev pa meščanov na Kranjskem, v nekem drugem

pa našteva imena veljavnih na Kranjskem rojenih pisateljev. Podob v tem snopiču ni nobenih.

(Iz seje deželnega odbora 19. avgusta.)

Povabila dotičnega odbora k slovesnemu odkritju spominka nepozabljivemu nadvojvodi Ivanu, ki se bode v Gradcu vršilo 3. dne septembra, je deželni odbor vzel na znanje ter bode po dogovoru s kmetijsko družbosklenil kako vdeležiti se važne svečanosti. — Radosno tudi sta se na znanje vzela deželnemu odboru došla dopisa Dunajskega deželnega odbora in vodstva deželne norišnice na Dunaji, katera živo zahvalo izrekata za to, da se je Kranjska deželna norišnica vdeležila razstave, katero je Dunajska deželna norišnica julija meseca napravila v spomin 25letnega obstanka. Kranjska norišnica je v to razstavo poslala po inženirju Prisel-u lično izdelani načrt nove Kranjske norišnice v Studencu in zadevno poročilo primarija dr. K. Bleiweisa, potem nekatere po blaznih izvršene slikarske in druge izdelke iz lesa. Te reči odlikovale so se tako, da jih je presvitli cesar sam prav natanko ogledal in posebno pohvalo izraziti blagovolil prizadevanju in delovanju Kranjske norišnice. — Deželni odbor je privolil, da vinorejska šola v Slapu sme letos kakor lani vinski razstavi o priliki velike tombole, ki jo bode napravila kmetijska podružnica Vipavska, dodati tudi šolska vina itd. — Deželni odbor je pritrdil, da se učitelj Franc Golmajer imenuje za nadučitelja v Moravčah. — Neka izpraznjena sirotinska ustanova podelila se je siroti Janezu Benediku iz Zagorice okraja Radoljskega. „Nov.“

Razne reči.

— Za Vrhniške pogorelce so cesar podarili iz lastnega premoženja 2000 gld.

— Tržaški ces. namestnik baron Pino podaril je o priliki rojstnega dne cesarjevega 400 gld. za družine vojaških rezervistov.

— Kužne bolezni v nekterih krajih hudo razsajajo. V Fezu, Meknezu in Tetuanu v severni Afriki razsaja kolera, v južnih zavezniških državah ameriškanih pa rumena mrzlica, za katero je pomrlo že silno veliko ljudi. Posebno veliko trpe pred to boleznijo vsled slabega vremena mesta New-Orleans, Memphis in Viksburg.

— Zabavnik „Alte und Neue Welt“ prišel je te dni na svetlo 17. snopič, ki obsega: Traum. Von Ludwig Uhland. Eine moderne Ehe. Eine einfache Erzählung aus der neuesten Zeit. Von Philipp Laicus 674 690. Das heilige Collegium. Der Sieg der Bamherzigen Schwester. Frei nacherzählt von R. von Widberg. Die Weltstadt an der Seine. Reisebilder von Karl Faber, Gymnasial-Oberlehrer. Selbstbiographie Sr. Heiligkeit Papst Leo XIII. Zwei Universalheilmittel. 2. Eine lebendige Arznei. Von Dr. Johann August Schilling. Hausruhm. Von F. Hilarius. Eine wissenschaftliche Reise um die Welt. Von Theodor Bleibtreu. Ein Tag aus Marchthal's Klostermauern. Eine Erinnerung an Marie Antoinette's Aufenthalt in Schwaben. Von Justizassessor Bek in Ulm. Allerlei. Statistisches. — Eine Todtengraberrechnung. Ein merkwürdiger Wettkampf. Ligograph. — Auflösung der Charade in Nr. 42. Vertrauliche Correspondenz. — Podobe pa so: Traum. Originalzeichnung von A. Schrödter. — Innocenz Ferrieri. — Joseph Berardi. — Edoardo Borromeo. — René François Régner. — Fla-

vio Chigi-Albani. — Joseph Hippolyt Guibert. — Tommaso Maria Maatinelli. — Viktor August Isidor Dechamps. — Die Place de la Concorde. — Die Madeleine. — Die Champs-Elysées. — Initiale Q. — Arc de Triomphe de l'Etoile. — Boulevard de l'Etoile. — Boulevard Montmartre. — Place de l'Opera und Rue de la Paix. — Die französische Königsfamilie wird nach dem Temple escortirt. Originalzeichnung von H. P. de la Charlerie. — Ein Feuersee auf Hawaii (am Vulkan Mauna Loa). — Die Westseite von Tahiti. Originalzeichnung von Berard. — Pflanzung eines Eingeborenen auf Tshiti. Nach einer Photographie. — Der Challenger in der Cumberlandbai (Juan Fernandez). Vsako leto izide 18 snopičev, t. j. vsake 3 tedne eden po 24 kr. z mnogimi podobami in oljnato premijo: sv. družina, ter se zamore naročiti pri vsih knjigarjih ali pa naravnost po pošti pri založniku: Karl et. Nik. Benzinger v Einsiedelnu.

Spred sodišča.

Pred porotniki stal je 19. t. m. Janez Vičič, ki je bil napal Janeza Jamška in mu ukradil 190 gld., ki jih je bil skupil za prodane vole. Porotniki so ga ropa spoznali krivega in sodnija ga je obsodila na 10 let težke ječe.

Eksekutivne dražbe.

22. avgusta: 2. Dolenc iz Višnje gore, 3. Bolek iz Muljave, 3. Bregarjeve pravice v Višnji gori, 2. Slak iz Biča, 1. Pekol iz Malih Dol, 1. Schrei iz Dobrave, 1. Ostanek iz Zagorice, vsi v Zatičini. 3. Rodič iz Gorenje vasi v Novem mestu. 2. Jeraj iz Dornic v Kranji. 2. Klančar iz Kompolj, 3. Žnidaršič iz Ceste, oba v Lašičah. 3. Jaklič iz Koblarjev v Kočevji. 1. Pirc iz Iderskega loga v Idriji.

Umrli so:

Od 17. do 20. avgusta: Ana Perc, dekl. o. 1 m., za davico, Karl Cernoh, tab. nadz. s 14 1/2 l., za mrzlico, Antonia Stepec, prediln. o. 8 m. za sušico, Rajm. Konšek, inž. 35 l. za mrtodom, Emil Bradaška, mag. prakt. o. 3 m., za božjastjo.

Telegrafične denarne cene 20. avgusta

Papirna renta 62.35 — Srebrna renta 64.55 — Zlata renta 72.65 — 1860letno državno posojilo 111.50 Bankinske akcije 810 — Kreditne akcije 258.80 London 115.10 — Srebro 100 75. — Cos. hr. eskini 5 52. — 20-frankov 9.28.

Denarstvene cene 20. avgusta.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	62.10	62.25
5% renta v srebru	64.30	64.50
4% renta v zlatu (davka prosta)	72.50	72.65
Srečke (lozi) 1854. l.	107.50	108.50
„ „ 1860. l., celi.	111.75	112.25
„ „ 1860. l., petinke	120.50	121.—
Premijski listi 1864. l.	142.—	142.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	98.50	99.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	90.—	91.—
Ogerske po 5%	78.30	79.—
Hrvaške in slavonske po 5%	85.50	86.50
Sedmograške po 5%	75.50	76.75
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	818.—	820.—
Unionske banke	64.—	68.25
Kreditne akcije	259.20	259.40
Nišovstr. eskomptne družbe	760.—	770.—
Anglo-avstr. banke	107.—	107.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	162.—	162.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	117.75	118.25
„ „ 50 „ „ „	62.—	63.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	28.50	29.—
Salzbove „ 40 „ „ „	39.75	39.25
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	30.75	31.25
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.—	30.—
St. Genois „ 40 „ „ „	35.75	36.25
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	28.50	28.25
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.75	23.25
Srebro in zlato.		
Cos. eskini	5 51	5.53
Napoleonsd'or	9.27	9.28
Srebro	100.80	101.—